

ΚΛΙΟΣ

ΤΙΜΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ
ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΤΙΜΗ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣ
ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΙΚΙΛΗ

Έτησια διά μὲν τοὺς ἐνταῦθα
κ. κ. συνδρομητὰς δρ. Ν. Δ. 12.
Διά τοὺς εἰς τὸ ἐξωτερικὸν φρ. 18.
Διά τὰ δημόσια γραφετὰ φρ. 20.

«Πατὴρ καὶ μητὴρ καὶ τῶν ἄλλων προγόρων ἀπάντων τιμώτε-
ρόν ἐστιν ἡ πατρίς καὶ σεμνότερον καὶ ἀγιώτερον.» (Πλάτων.).

Διά πᾶσαν εἰδοποίησιν μέχρι τῶν
δέκα σελῶν δραχμὰς. 3.
Διατρίβαι καὶ δικαστικαὶ καταχω-
ρίσεις κατ' ἀποκοπὴν.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΛῆ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ.

Ο ΔΗΜ. ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ.

Σπουδαίαν, ὡ ἀναγνώστη, καὶ λυπηρὰν ἀγγελίαν ἀνήγγειλεν ἐνταῦθα τὸ παρελθὸν Σάββατον ἐξ Ἀθηνῶν ὁ τηλεγράφος· τὸν θάνατον μεγάλου πολίτου καὶ πανελληνίου ἀνδρός, πολλὰς καὶ σπουδαίας ὑπηρεσίας εἰς τὴν ἡμετέραν ἐπαρχίαν καὶ τὴν ὅλην Πατρίδα παρασχόντος, τοῦ Νέστορος τῶν νῦν Ἑλλήνων πολιτικῶν καὶ βουλευτοῦ Σύρου Δημητρίου τοῦ Χρηστίδου.

Ἀπέθανε λοιπὸν καὶ οὗτος ὁ ἐκλεκτὸς υἱὸς τῆς Πατρίδος, οὐτινος ὁ μακροχρόνιος βίος ὑπῆρξεν ἀγῶνων ἐθνικῶν καὶ ἐνδόξων ἀδιάλειπτος σειρά, καὶ ἡ ἀθάνατος αὐτοῦ καὶ μεγάλη ψυχὴ ἀπέρχεται πλέον ὅπως ἀναπαυθῆ μετὰ τοῦ Μαυροκορδάτου καὶ τοῦ Κωλέττου καὶ τῶν ἄλλων μεγαλάνυμων αὐτοῦ συναγωνιστῶν.

Ἄλλ' ὁ θάνατος τοῦ ἀνδρός ἀποβαίνει τοσοῦτῳ μᾶλλον λυπηρὸς, καὶ καθιστᾷ ἐπιστητὴν τὴν ἐξ αὐτοῦ προερχομένην τῷ ἔθνει ζημίαν, καθ' ὅσον ὑψηλὸς ὡς, ὁ οὐρανομήκης Λίβανος, ὁ Ἑλληνισμὸς ἦτο ἄλλοτε κομῶν εἰς ἀνδρας μεγάλους ὡς ἐκεῖνος εἰς κέδρους ὑψηλὰς, αἵτινες ὑπὸ τῶν τοῦ χρόνου τυφῶνων κατέπεσον ἄλλεπάλληλοι, καὶ ἐκ τῶν ὀλίγων ἀπολειπομένων καὶ καλυπτουσῶν τὴν φαλακρὰν αὐτοῦ κορυφὴν, μία ἦν καὶ ὁ τῆ 8 μεσοῦντος πεσὼν Δημήτριος Χρηστίδης.

Γεννηθεὶς ἐν Νεοχωρίῳ τοῦ Βυζαντίου τὴν τελευταίαν δεκάδα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐκ γονέων εὐσεβῶν μὲν καὶ ἐναρξάντων, ἀλλ' ὅμως τῶν ὀλικῶν στερουμένων μέσων, κατάρθωσε διὰ τῆς ἰσχυρᾶς αὐτοῦ θελήσεως, ὡς ἄλλος Κλεάνθης, νὰ ὑπερικήσῃ τὰ ὑπὸ τῆς πενίας ἐμπόδια, καὶ νὰ εἰσαχθῆ καὶ μαθητεύσῃ τακτικῶς εἰς τὴν ἐν Πατριαρχείῳ μεγάλην τοῦ Γένους Σχολήν.

Πεπροικισμένος δ' ἐκ φύσεως διὰ πολλῶν ἀρετῶν, ἐν αἷς ἔλαμπεν ἡ εὐφυΐα καὶ ἐπρότευεν ἡ κρίσις, ἐμορφώθη ταχέως περὶ πᾶν εἶδος τῆς ἐγκυκλίου παιδείσεως, ἐγκρατῆς γενόμενος καὶ τῆς Γαλλικῆς, τῆς Ἰταλικῆς, τῆς Τουρκικῆς καὶ τῆς Βλαχικῆς γλώσσης. Ὅ,τι δ' ὅμως πρὸ πάντων ἐνήργησεν ἐπὶ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τοῦ Δημητ. Χρηστίδου ἦσαν οἱ θησαυροὶ καὶ τὰ κάλλη τῆς Ἑλλην. σοφίας καὶ γλώσσης, ἅτινα ὡς βέλθηρα ποτάμια γῆν ἀγαθὴν ἀρδεύοντα καὶ διψῶσαν, ἀνέδειξαν αὐτὸν ἀληθῆ τῆς ἀρετῆς ἐργάτην καὶ γνήσιον τέκνον τῆς τότε πασχούσης ἀτυχοῦς μητρὸς, τῆς Ἑλλάδος. Φλεγόμενος δὲ ὑπὸ τοῦ ἔρωτος τῆς

Πατρίδος καὶ ὀργῶν πρὸς τὰ μεγάλα, ἡσπιάσατο πρόχειρον τῶν πόθων αὐτοῦ στάδιον, τὸ διδασκαλικόν, καθ' ὅσον τότε οἱ διδάσκαλοι καὶ οἱ ἱερεῖς ἦσαν οἱ ἀρματοῦλοι καὶ οἱ κλέφται τῶν πόλεων, οἵτινες διὰ τῶν μηχανῶν τοῦ λόγου καὶ τῆς διδασκαλίας ὑπέσκαπτον τάφον μέγαν ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν τυράννων, ὡς οἱ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦρωες διὰ τῶν πυροβόλων ὄπλων ἐκεραύνουν τούτων τὰς κεφαλὰς.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐδίδαξε τὴν ἐν Νεοχωρίῳ, εἶτα δὲ καὶ ἄλλην ἐν Φαναρίῳ ἐκλεκτὴν νεολαίαν ἐν οἷς καὶ τὰ τέκνα τοῦ Ῥίζου, καὶ τὰς καρδίας αὐτῶν ἐθέριε διὰ τοῦ τῶν Ἑλλήνων γραμμάτων πυρός. Εἶτα δ' ἀκολουθήσας τὸν ἡγεμόνα Ἀλέξανδρον Σούτσοι εἰς Μολδαβίαν, ἐκτίσατο παρ' αὐτῷ θέσιν ἐπίζηλον καὶ λαμπρὰν, ἣν ὅμως κατέλειπεν ὑπὸ τῆς βοῆς τοῦ Ἄρεως συναρπαγῆς καὶ ὀρμῆσας ἐπὶ τὰ ὄπλα, εὐθύς ὡς τὸ Ἑλληνικὸν ἠραίστειον τὴν Ἰλλυρικὴν κλονίσαν Χερσονήσον ἐξηρέζατο πρῶτος πολεμιστὰς βριαροῦς, τοὺς ἱερολοχίτας.

Καὶ τὸν μὲν ἐρὸν λόγον Καδμεῖαν ὁ Ὄσμανικὸς στρατὸς ἀράμενος νίκην, κατέσφαζεν ἄλλ' ὡς ἐκ τῶν ἐδόντων τοῦ τῆς Ἀρείας Κρήνης δράκοντος ἀνεφάνησαν ἄνδρες ἑνόπλοι, οὕτω καὶ μετὰ τὸν ἡρωϊκὸν θάνατον τῶν ἱερολοχιτῶν ἀνεπήδησε τὸ φάντασμα τῆς ἐν Πελοποννήσῳ ἐπαναστάσεως, πρὸς ἣν φεύγων ἐφθασεν αἰμοσταγῆς ὁ διασωθεὶς ἱερολοχίτης Δημήτριος Χρηστίδης.

Τῆς Ἑλλάδος τὸ κυμαίνονμενον σκάφος ἐπηδαλιούχει τότε χερσὶ βριαραῖς Γενικῶν ἢ γραμματέων τῆς Προσωρινῆς διοικήσεως, ὁ πολὺς Μαυροκορδάτος. Πρὸς δὲ τοῦτον παρῴσθησθεῖς τότε ὁ νεαρὸς Χρηστίδης εἰλκυσε αὐτοῦ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ὑπόληψιν διὰ τὸ φρόνιμον τῆς συμπεριφορᾶς, τὴν πρακτικὴν τῶν γνώσεων, τὴν ἐπαγωγὴν εὐφραδῶν, τὸν ἐνθουσιώδη πατριωτισμὸν καὶ τῶν αἰσθημάτων τὴν εὐγένειαν. Διδῶν δὲ ὁ μεγαλόνομος ἀνὴρ τὸν προορισμὸν τοῦ νέου Χρηστίδου, ἔγραψε πρὸς τὸν ἰσχυρὸν αὐτοῦ φίλον τὸν Σπετζιώτην Μπότσαην, τὴν προγνωστικὴν ἐκείνην περὶ Χρηστίδου ἐπιστολήν, ἣτις δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς εἰσαγωγὴ τοῦ ἀνδρός εἰς τὸ πολιτικὸν αὐτοῦ στάδιον, (1).

(1) Σημ. Φίλε μου Καπετὰν Παραγιώτη. «Αὐτοῦ ἔρχεται ἕνας νέος Κωνσταντινουπολίτης ἀπὸ τοῦ χωρίου Νεοχωρίου, καὶ εἶναι μετὰ ἰκανὴν παιδείαν, καὶ μίαν ἡμέραν θὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὸ ἔθνος αὐτὸς ὁ νέος, καὶ ὅσον ἡμπορεῖ νὰ τὸν ὑπερασπίσῃς, ἐπειδὴ εἶναι πτωχὸν παιδί.»

ὑπὸ δὲ τῶν ἰσχυρῶν ἀδελφῶν Μπότσαην γενομένων τότε μελῶν τοῦ ἐτέρου τῆς Προσωρινῆς διοικήσεως σώματος, τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, ἐπαξίως ἐκτιμηθεὶς καὶ εἰς τὴν δημοσίαν παρὰ τῆ Κυβερνήσει προσληφθεὶς ὑπηρεσίαν, διετέλεσεν ἕκτοτε ἐπὶ ἔτη πέντε καὶ πενήκοντα ἀδιαλείπτως ὑπηρετῶν ἐν ταῖς σπουδαιοτέραις καὶ κρίσιμοις περιστάσεσιν, ἀείποτε τὰ πρῶτα κατέχων ἀξιώματα καὶ τὰς ὑψηλοτέρας θέσεις ἐν τῇ Ἑλλην. πολιτείᾳ.

Καὶ ἵνα παραλίπωμεν τὰ δύο πρῶτα τῆς ἐπαναστάσεως ἔτη, καθ' ἃ ἐργαζόμενος παρὰ τῆ Κυβερνήσει, ἐδειξεν ὁποῖός τις ἐμελλε νὰ γίνῃ, τῷ 1823 συναπλήθην ἐξ ὀνόματος τῆς Προσωρινῆς Διοικήσεως μετὰ τοῦ Τουπάζη εἰς Κρήτην, ὅπως διὰ τῆς πυρρῶδους αὐτοῦ εὐγλωττίας ἐνίσχυσῃ τὴν ἐγηγεμένην ἐκεῖ ἐπανάστασιν, κοινοποιήσῃ δὲ καὶ τὸ ἐντελὲς ἐκεῖνο τῆς Κρήτης Πολίτευμα, εἰς ὃ καὶ αὐτὸς εἶχε συνεργασθῆ.

Ἐργασθεὶς δ' ἐκεῖ μετὰ πολλῆς δραστηριότητος καὶ νοημοσύνης καὶ τὸν σκοπὸν πρὸς ὃν ἀπεστάλη ἐκπληρώσας, ἐπανῆλθε πάλιν καὶ ἐπανάλαβε τὴν παρὰ τῆ Προσωρινῆ Διοικήσει ὑπηρεσίαν.

Ὅτε δὲ περὶ τὰς ἀρχὰς Μαρτίου τοῦ 1825, ὁ φρουραγμάτις τῶν Αἰγυπτίων στρατάρχης Ἰμβραῖμ, ἀποβάς εἰς Μεθώνην, ἤλαυνε φοβερὸς εἰς Πελοπόννησον καὶ ἐνέπλησε τρόμου καὶ φρίκης τὰ πάντα, τότε ὁ μὲν Μαυροκορδάτος ἔσπευσε μετὰ τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Γ. Κουντουριώτου, ὅπως ἐνθαυρήσῃ τοὺς κατ' ἐκείνου ἀγωνισθησομένους· ὁ δὲ Χρηστίδης ἐνεκρίθη παρὰ τε τοῦ Ἐκτελεστικοῦ καὶ αὐτοῦ τοῦ Μαυροκορδάτου ὡς μόνος ἱκανὸς ν' ἀναπληρώσῃ τὸν Γενικὸν τῆς Διοικήσεως Γραμματέα. Καὶ ἀνετέθη λοιπὸν τῷ Χρηστίδῃ ἡ ὑψηλὴ τοῦ Μαυροκορδάτου θέσις ἐν τοιαύτῃ κρίσιμῳ ὄρα· καὶ πρῶτον μὲν ἀνέλαβε τὴν ἐξωτερικὴν ἀλληλογραφίαν, εἶτα δὲ, ὑποχωρήσας τὸς Πραΐδου, καὶ τὴν ἐσωτερικὴν, ἦτοι σχεδὸν τὴν ὅλην τῆς Ἑλλάδος Κυβέρνησιν ἐπὶ δύο περίπου μῆνας. Γνωστὸν δὲ τυγχάνει ὅτι ἡ θέσις τότε τοῦ Γενικοῦ τῆς Διοικήσεως Γραμματέως ἦτο ἴση πρὸς τὴν τοῦ Πρωθυπουργοῦ ἢ δὲ κοινοποίησις τοῦ διορισμοῦ ἐγένετο τῷ Χρηστίδῃ δι' ἐγγράφου τῆς Προσωρινῆς Διοικήσεως ὅπερ εἶναι ἐκ τῶν λαμπροτέρων μαργαριτῶν ὅσοι κο-

σμοῦσι τὸν πολιτικὸν αὐτοῦ στέφανον. (2).

Καὶ τίνα μὲν ἀνέπτυξεν ὁ φιλόπατρις Χρηστίδης πολιτικὴν ἀρετὴν καὶ τότε καὶ κατόπιν ὅτε ἐξεργάγησαν αἱ ἐμφύλιοι στάσεις, καὶ ἡ Ἑλλάς ἐκινδύνευε μᾶλλον ἐκ τῶν διχουσιῶν τῶν τέκνων αὐτῆς ἢ ἐκ τοῦ ἐχθρικοῦ πυρός καὶ σιδήρου, καὶ ἄλλα μὲν ὑπάρχουσι τεκμήρια, πρὸ πάντων δὲ ἡ ὑπόληψις, ἣν τότε ἰδίως ἐκτέθησε παρὰ τε τοῖς πολιτικοῖς καὶ τοῖς στρατιωτικοῖς τῆς Ἑλλάδος, μάλιστα δὲ παρὰ τῷ Κωλέττῃ καὶ τῷ Καραϊσκάκῃ. Διότι ἐκ τῆς μεγάλῃς ἐκείνης ξυνορίδος, ὃ μὲν Κωλέττης ἐθεώρει αὐτὸν τοῦ λοιποῦ ὡς δεξιὰν χεῖρα, ὃ δὲ Καραϊσκάκης, ἀφοῦ μετὰ τοῦ Γρίβα καὶ τῶν ἄλλων τῆς Στερεᾶς πολεμιστῶν εἰσέβαλεν ὡς ἄλλος Ἐπαμεινώνδας εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ ἀνεδείχθη πανταχοῦ νικητῆς, ἐν ᾧ κατ' ἀρχὰς εἶχεν ὀργισθῆ κατὰ τοῦ Χρηστίδου παρενοήσας τὸν ἄνδρα εἶτα τοσοῦτον ἠγάσθη αὐτοῦ καὶ τοσαύτην πρὸς αὐτὸν ἔσχεν ὑπόληψιν, ὥστε ἔλαβεν αὐτὸν παρ' ἑαυτῷ σύμβουλον, διώρισε δὲ καὶ γενικὸν τοῦ στρατοῦ τροποδότην διὰ τὴν ἀκραν αὐτοῦ τιμιότητα,

Ἄλλ' ἡ πολιτικὴ τοῦ Χρηστίδου φρόνησις καὶ ἡ μετριοπάθεια καὶ τὸ συνδιαλλακτικὸν φαίνεται καὶ ἐκ τοῦ ἐξῆς. Ὅτε τῷ 1829 ἐσφάδαζον ἐν Σάμῳ τὰ κόμματα, τὰ δὲ πράγματα τῆς Πατιόδος διετέλουσαν εἰσέτι μετέωρα καὶ κίνδυνος ἦτο μήπως ὁ φρυάττων ὑπὸ τοῦ πείσματος ἐν τῇ ἀντικρὺ παραλίᾳ τῆς Ἀσίας ἐχθρὸς ἤθελεν ἐπιχειρήσει ἐπιδρομὴν τινὰ ἀποτελεσματικὴν κατὰ τοῦ προπυργίου ἐκείνου τῆς Ἑλλάδος ἀπεστάλη εἰς Σάμον ὁ Χρηστίδης, ἵνα συνδιαλλάξῃ τὰς φατρίας. Τῷ ὄντι μετέβη, ἀπέβη, συνδιήλλαξε καὶ ἐπανήγαγε τὴν τάξιν καὶ τὴν ὁμόνοιαν.

Ἄλλ' ἄρα γὰρ τὴν πρὸς τὸν Χρηστίδην μεγάλην τότε ὑπόληψιν τοῦ Πανελληνίου δὲν τεκμαίρεται προφανέστατα καὶ τὸ ἐξῆς; Ὅτε δηλαδὴ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κηποδιστρίου καὶ τὴν ἀπέλευσιν τοῦ Αὐγουστίνου, (3) διορισθείσης ἐπταμελοῦς ἐπιτροπῆς ἐκ τοῦ Ὑψηλάντου, Κουντουριώτου κτλ. ἵνα κυβερνᾷ τὴν Ἑλλ. μέχρι τῆς τοῦ Βασιλέως ἐλεύσεως δι' ἑπτὰ ὑπουργῶν, ὡς τοι-

οῦτοι μὲν διορίσθησαν ὁ Μαυροκορδάτος, ὁ Τρικούπης, ὁ Ῥήγας, ὁ Κλονάρης, ὁ Ζωγράφος, ὁ Χρηστίδης καὶ ὁ ἐπιζῶν Δημ. Βούλγαρης, ἀλλ' ἐκ πάντων τούτων μόνος ὁ Χρηστίδης ἔφερε τὸν τίτλον Γενικοῦ γραμματέως τῆς ἐπικρατείας;

Ἄλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ βασιλέως Ὁθωνος καὶ τῆς Ἀντιβασιλείας, σχηματισθείσης τῇ 25 Ἰανουαρίου 1833 τῆς πρώτης Κυβερνήσεως ὑπὸ τὸν Τρικούπην, ὑπουργοὶ μὲν ἦσαν ὁ Μαυροκορδάτος, ὁ Κωλέττης, ὁ Ζωγράφος καὶ ἐκ τῶν ἐπιζώντων ὁ Βύλλας καὶ ὁ Βούλγαρης, ὑπουργὸς δὲ τῶν Οἰκονομικῶν ἦτο ὁ Χρηστίδης.

Ἄλλὰ καὶ ὅτε τῷ 1834 ἡ Κεντρικὴ Κυβέρνησις ἠθέλησε νὰ ἐνισχύσῃ τὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν τάξιν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις διὰ μεγάλων ὀνομάτων καὶ ἀτόμων βιρύτητος, τότε διώρισε ὡς διοικητὰς μεταξὺ ἄλλων τὸν Ἀδὰμ Δούκαν, τὸν Βενιζέλον Ῥούφον, τὸν Φ. Μαῦρον καὶ τὸν στρατηγὸν Ἀντώνιον Μαυρομιχάλην, τὸν δὲ Χρηστίδην ὡς ἄνδρα δυνάμενον νὰ οἰκονομῇ τὰ ἄσυνιδίθαστα ἐπεμψεν ἐπιτυχῶς εἰς Μεσσηνίαν, ἐκεῖθεν δὲ μετ' ὀλίγον τῷ 1837 εἰς Σύρον ὅπως περιποιθῆ δι' ἐκείνου, ἐκ τῆς ἐξῶ Ἑλλάδος ὀρμωμένους, τοὺς εἰς τὴν νεόδμητον Ἐρμούπολιν ἐκ τῶν περάτων τοῦ Ἑλληνισμοῦ συρρέοντας συνοικιστάς. Ὁ δὲ Χρηστίδης ἄξιός πάντοτε ἐκευτοῦ, οὐδ' ἐνταῦθα ἔμεινε ἀργός, ἀλλὰ προιδὼν ποῦ ἐνέκειτο τῆς Ἐρμουπόλεως ὁ προορισμός, ὡς ποτε ὁ Θεμιστοκλῆς ἔστρεψε τῶν Ἀθηναίων τὴν προσοχὴν πρὸς τὸν Πειραιᾶ καὶ τὴν θάλασσαν, οὕτω καὶ αὐτὸς ἐνήργησε νὰ ἐγερθῆ ὁ ἀντικρὺ τοῦ λιμένος Φάρος, τὸ Λοιμοκαθάρτηριον καὶ τὸ ἐν Δήλῳ Λοιμοκομεῖον.

Ὅτε δὲ κατόπιν ἐδέησε νὰ συγκροτηθῶσιν αἱ πρεσβεῖαι, πάλιν ὁ περὶ τὴν διπλωματικὴν καὶ τὴν πολιτικὴν διαπρέπων Χρηστίδης ἐθεωρήθη ὡς ὁ πάντων καταλληλότερος ὅπως ἀντιπροσωπεύσῃ τὴν αἰμοσταγῆ εἰσέτι Ἑλλάδα παρὰ τῷ Σουλτάνῳ, καὶ ἀπεστάλη πρεσβευτῆς εἰς Κων]πολιν τῷ 1870. Ἐνθα δὲ μετὰ τοσοῦτου χρόνου ἀπουσίαν ἠσπάσατο τὸ πάτριον ἔδαφος καὶ ἐφίλησε μετὰ συγχινήσεως τὴν γενέτειραν γῆν καὶ ἐπανεῖδε δακρύων ὑπὸ χαρᾶς τὴν πατρῶαν οἰκίαν (4).

Ἄλλ' ὅμως ὁ ἐπὶ εἰκοσαετίαν ἤδη τὸν ἐλεύθερον ἀναπνεύσας ἀέρα καὶ τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα ὑπὲρ ἐλευθερίας διαπραξάμενος Χρηστίδης πῶς ἦτο δυνατόν νὰ διάγῃ εὐχαρίστως ἐν δουλευούσῃ τῇ ἐκευτοῦ Πατρίδι καὶ νὰ μὴ ἀναρριπισθῆ τὴν καρδίαν ἐπὶ τὸ πολεμικώτερον;

Διὸ δὲ ἐνεργηθείσης τότε τῷ 1840, τῆς εἰς Κρήτην ἐπαναστάσεως τοῦ Χαϊρέτη, εὐθὺς, διακοπειῶν τῶν σχέσεων, ἀνεκλήθη ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἀπελθὼν ἔλαβε μέρος ἐνεργὸν καὶ σπουδαῖον εἰς τὴν ἐν τῇ Μεγαλονήσῳ ἐκείνῃ ἐπανάστασιν.

Ἄλλὰ καὶ τῇ 29 Ἰουνίου 1841 σχηματισθέντος ὑπουργείου ὑπὸ τὸν Μαυροκορδάτον ὁ Χρηστίδης ἐκλήθη ὑπ' αὐτοῦ ὡς ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, τοῦ Μελά καὶ τοῦ Μεταξᾶ συνυπουργούντων. Τῇ 4 δ' Αὐγούστου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐγένετο πάλιν ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν τῆς σχηματισθείσης ὑπὸ τὸν ναύαρχον Κριεζῆν Κυβερνήσεως, καὶ

σπουδαῖον κίνδυνον ἐκινδύνευσε τῇ 3 Σεπτεμβρίου 1843, συντηρητικὸς ὢν τὰς ἀρχὰς καὶ περὶ τὰς βιαίας μεταβολὰς τοῦ καθεστῶτος περισκεμμένος.

Τῷ δ' ἔτει 1846 πρῶτον μὲν ἀπεστάλη παρὰ τοῦ Κωλέττου πρωτοπουργοῦντος πρεσβευτῆς εἰς Παρισίους, ἐπανελθὼν δὲ τῷ 1847 ἐξελέχθη τὸ πρῶτον βουλευτῆς τῆς ἐπαρχίας Σύρου, τοῦ ἀντιπροσωπεύοντος αὐτὴν Κωλέττου ἀποθανόντος. Τῷ ὄντι ἡ Ἐρμούπολις τόπος ἀντιπροσωπεύων τὸν δούλον Ἑλληνισμόν, ἐξ οὗ ἰδίως ἰδρύθη, μετὰ τὸν Κανάρην, ἰδίαν ἔχοντα ἐπαρχίαν, καὶ τοὺς Κωλέτην καὶ Μαυροκορδάτον γενικοὺς ἄντας τῆς Ἑλλάδος πολίτας, δὲν ἠδύνατο νὰ προτιμᾷ τοῦ Χρηστίδου ἄλλον τῶν ἐκ τῆς ἐξῶ Ἑλλάδος ἀνδρῶν, ὅστις ἐκτὸς τούτου, καὶ ἀπὸ τῆς ἐν Σύρῳ διοικήσεως μεγάλας ἐκέκτητο ἐν αὐτῇ συμπαθείας.

Πᾶσα δ' αὕτη ἡ σειρά τῶν ἐξόχων τοῦ ἀνδρὸς ἐκδουλεύσεων πρὸς τὸ ἔθνος, ὑπεχρέωσαν τὸν βασιλέα Ὁθωνα ν' ἀναδείξῃ τὸν Χρηστίδην μέλος τοῦ σεβαστοῦ σώματος τῆς Γερουσίας. Τῇ δὲ 17 Ἀπριλίου 1849 σχηματίσας ὁ ναύαρχος Κανάρης Κυβέρνησιν ἐκάλεσε τὸν Χρηστίδην ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν ὅτε καὶ πρυστατεύσας δι' ἐγκυκλίου τοῦ πρὸς τοὺς Νομάρχας τοὺς ἐξ Ἰταλίας πρόσφυγας, εἶτα δὲ κατ' ἐπίμονον αἰτήσιν τῆς Αὐστριακῆς Κυβερνήσεως προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ὁθωνος ν' ἀνακαλέσῃ τὴν ἐγκύκλιον, προτίμησεν ἱποτικῶς νὰ παραιτηθῆ διὸ δὴ καὶ ὁ τότε βασιλεὺς τῆς Σαρδηνίας τὴν εὐγενῆ παραίτησιν τοῦ ἐκείνου διὰ Μεγαλοσταύρου ἐτίμησε. Καὶ τῇ 5 Αὐγούστου 1850 πρωτοπουργήσας ὁ Κριεζῆς προσέλαβε τὸν Χρηστίδην ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν, ὅστις καὶ δεύτερον παρητήθη τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1853 μὴ συμμεριζόμενος ὡς ἀσύμφωνον τῷ ἔθνει τὴν τότε Ῥωσίζουσαν τῶν συναδέλφων αὐτοῦ πολιτικῆν.

Ἐκτοτε μάλιστα μετὰ τὰ συμβάντα τοῦ 1854 καὶ τὴν ἐν Πειραιεὶ κατοχὴν τῶν δυνάμεων, ἀποδοκιμάζων τὴν πολιτικὴν τοῦ Αὐλικοῦ συστήματος καὶ ταχθεὶς κατόπιν εἰς τὴν κατ' αὐτοῦ ὑπὸ τὸν ναύαρχον Κανάρην ὀργανισθεῖσαν ἀντιπολίτευσιν, ὑπῆρξεν ὁ δεινότερος κατὰ τοῦ συστήματος ῥήτωρ ἐν τῇ Γερουσίᾳ μέχρι τοῦ 1862.

Καὶ ἦν μὲν ἀληθῶς, εἴπερ τις καὶ ἄλλος πολέμιος τοῦ συστήματος ἐκείνου ὁ Χρηστίδης, καὶ ἐπόθει τὴν διάρθρωσιν τῶν πραγμάτων, ἐντὸς ὅμως ὁρίων πάντοτε καὶ μὴ πέραν τῶν ἐσκαμμένων, δι' ὃ ταλαντευθεὶς πρὸ τοῦ χάους τῆς ἐπαναστάσεως, ἀπῆρσε τοῖς μᾶλλον αὐτοῦ ῥέκταις καὶ τολμηροῖς καὶ οἰοεὶ ἐξοστρακισθεὶς κατὰ τὴν Ὀκτωβριανὴν ἐπανάστασιν ἀπῆλθε πρὸς ὦραν εἰς Εὐρώπην, μέχρις οὗ μετ' ὀλίγον ὁ Δ. Γρίβας, μέγα τότε ἐν τῇ νέᾳ τάξει τῶν πραγμάτων δυνάμενος, μετεπέμψατο τὸν γηραιὸν πολιτικὸν εἰς Ἀθήνας, ἔνθα εὐθὺς ἀπεδόθη αὐτῷ καὶ τιμὴ καὶ τάξις ἡ πρέπουσα. Διότι πάραυτα μὲν εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν καὶ ἐλάμπρυνε τὸ πολιτικὸν βῆμα ὡς πληρεξούσιος τῶν ἐν Καίρῳ δημογενῶν. Μετὰ δὲ τὴν ἔλευσιν τοῦ βασιλέως Γεωργίου τῇ 5 Μαρτίου 1864 προσελήφθη ὡς ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ὑπὸ τὸ μοναδικὸν ἐκεῖνον ἐν ἐπισημότησιν ὑπουργεῖον τοῦ Κανάρη (5).

(5) Κ. Κανάρης ἐπὶ τῶν ναυτικῶν, Θ. Ζαζιμῆς τῶν Ἐσωτερικῶν, Α. Κουμουνοῦρος τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, Δ. Χρηστίδης τῶν Οἰκονομικῶν, Θ. Δεληγιάννης τῶν Ἐσωτερικῶν, Π. Κορωναῖος τῶν Στρατιωτικῶν.

(2)

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

Πρὸς τὸν Κ. Δ. Χρηστίδην.

Διορίζεται νὰ ἀναλάβῃ ἀπὸ τὰ χρέη τῆς Γενικῆς Γραμματείας ὅσα ἀφορῶσι τὰ ἐντὸς τῆς Ἐπικρατείας, προσηγορευόμενος εἰς ὅλα ὅσα παρὰ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ ἐκδίδονται ἔγγραφα ὁ προσωρινὸς Γενικὸς Γραμματεὺς.

Ἡ Διοίκησις ἔχουσα πραγματικὰς πληροφορίες περὶ τῆς τιμιότητος τοῦ χαρακτηῆρα σου, δὲν ἀμφιβάλλει, ὅτι καὶ κατὰ τὸ ὅποσον ἤδη ἐπιφορτίζεσαι χρέος θέλεις δεῖξαι ὅτι δικαίως ἐλπίζει ἀπὸ μέρους σου.

Ἐν Ναυπλίῳ, τῇ 16 Μαρτίου 1825.

Ὁ Ἀντιπρόεδρος ΓΚΙΚΑΣ ΜΠΟΤΑΣΗΣ.

ΑΝΑΓΝ. ΣΠΗΛΙΩΤΑΚΗΣ.

ΚΩΝΣΤ. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ.

Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ.

Ὁ προσωρ. Γεν. Γραμματεὺς Δ. ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ.

(3) Τὴν καθάρειν τοῦ Κόμητος Αὐγουστίνου εἶχον γράφει οἱ περὶ τὸν Κωλέττην συνταγματικοὶ εἰς τρία ἀντίγραφα ἐκ βίας, ὢν τὸ μὲν ἔφαιεν μεθ' ἐκευτοῦ ὁ Κωλέττης ὅπερ καὶ ἀπωλέσθη, τὸ δ' ἄλλο, ὃ συντάξας αὐτὸ Χρηστίδης ὡς καθέστωσεν αὐτὸ ἐν τῇ ζώνῃ τουφεῖον ἐν πρωτοτύπῳ καὶ τὰς ὑπογράφας τῶν πληρεξούσιων.

(4) Ἐκεῖ ὄπισθεν εἰκόνας παλαιᾶς εὗρεν ὁ Δ. Χρηστίδης τὸ ἔτος τῆς γεννήσεώς του γεγραμμένον παρὰ τοῦ πατρὸς του, ὅπερ ἦν, ἂν δὲν μᾶς πλανᾷ ἡ μνήμη τὸ 1795.

Είτα, εκλεχθείς μέλος τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Ἀγῶνος ὅπως κἀκεῖ συντελέσῃ διὰ τῶν φώτων καὶ τῆς τιμιότητος αὐτοῦ, διορίσθη εὐθὺς μέλος τοῦ Συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας τῷ 1865, τῇ δὲ 20 Ὀκτωβρίου καὶ τῇ 13 9βρίου 1865 ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, ὑπὸ τὸν Δεληγεώργην, μετὰ τοῦ ὁποῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν διορίσθη τῇ 9 Ἰουνίου 1866 ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ὑπὸ τὸν Βούλγαρην καὶ πάλιν ὡς τοιοῦτος ὑπὸ τὸν Δεληγεώργην τῇ 8 Ἰουλίου 1870 καὶ τῇ 9 Ἰουλίου 1872.

Τοιοῦτος ὑπῆρξεν, ὡ ἀναγνώσται, ἐν δλίγοις δ βίος τοῦ Δημητρίου Χρηστίδου βίος μακρὸς ἅμα καὶ χρήσιμος, βίος ἐνεργείας καὶ ζωῆς, εἰς οὗτινος τὸ πολύμοχθον στάδιον ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀθλητῆς νομίμως ἀθλήσας, δικαιοῦται τοῦ τῆς δόξης στεφάνου. Ἐκ μικρῶν, ὡς εἴπομεν, ὀρμώμεκον ἀνῆλθε διὰ τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων αὐτοῦ ἀρετῶν εἰς μέγαν βαθμὸν κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς δυνάμεως, ἧς οὐδέποτε οὐδαμῶς κατεχρήσατο. Τέκνον γνήσιον τῆς Πατρίδος ἠγάπησεν αὐτὴν φιλοστόργως καὶ ἠγωνίσασατο δι' ὅλου τοῦ μακροῦ αὐτοῦ βίου ὑπὲρ τῆς προόδου καὶ τοῦ μεγαλείου αὐτῆς. Ἐπιεικῆς καὶ φιλάνθρωπος, ἀμνηστικός καὶ προσηγῆς, ἔχαιρε δημοτικότητά καὶ ἠγαπάτο παρὰ πάντων, χωρὶς μηδέποτε νὰ θυσιάσῃ εἰς τὸν βωμὸν τῶν κομμάτων ἢ εἰς τὸ ἴδιον συμφέρον τὸ τῆς Πατρίδος. Ἐχῶν νοῦν ὑγιᾶ καὶ ὀρθὸν καὶ γνώσεις παντοίας καὶ χαρακτῆρα στερεὸν καὶ ἐρρωμένον, καὶ καρδίαν μεγάλην, καὶ φρονήματα εὐγενῆ καὶ θάρρος πολιτικὸν, οὐδέποτε ἐπτοεῖτο ἢ ἐπήρετο ἐν ταῖς μεταβολαῖς τῆς τύχης, ἀλλ' ἐν τε ταῖς δυστυχίαις καὶ τοῖς κινδύνοις ἦν ὑπερήφανος καὶ ἐν ταῖς εὐτυχίαις καὶ ταῖς δόξαις μετρίφρων. Ἐν τοῖς πολέμοις καὶ τοῖς κινδύνοις ὑπῆρξε πολεμιστῆς καρτερὸς καὶ τὸ ἀριστεῖον τοῦ ἀγῶνος ἔφερον ἐπὶ τοῦ στήθους μετ' ἱπποτικῆς ὑπερηφανείας, λέγων ὅτι μόνον αὐτὸ ἐκ τῶν ἀριστείων του δὲν ἦτο ἀντικαταστατὸν ὡς κεκτημένον δι' αἵματος. Ὡς πολιτικὸς καὶ διπλωμάτης ἦτο ἐπιτήδειος, εἴπερ τις καὶ ἄλλος δυνάμενος, ὡς ἐφθήμεν εἰπόντες, τὰ ἀσυμβίβαστα νὰ συμβιβάζῃ καὶ τὰ ἀκατόρθωτα νὰ κατορθοῖ διὰ τῆς ὑπομονῆς αὐτοῦ καὶ τῆς ἐμπειρίας. Καὶ εἰδικώτερον δὲ ὡς οἰκονομολόγος ἦτο σχετικῶς ἐκ τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀρίστων καὶ οἱ πλείστοι τῶν διεπόντων τοῦτον τὸν κλάδον νόμων, προῆλθον ἐκ τῶν νομοσχεδίων ἅτινα κατὰ καιροὺς αὐτὸς ὑπέβαλεν. Ὡς κοινοβουλευτικὸς ἀνὴρ ἦτο ἐκ τῶν πρωτίστων, καὶ ἠφυσικῆ αὐτοῦ εὐγλωττία ἠνωμένη μετὰ τῆς ῥητορικῆς τέχνης καὶ τῆς μελέτης τῶν παλαιότερων καὶ νεωτέρων ῥητόρων, καὶ καλλωπιζομένη δι' εἰκόνων ὠραίων καὶ τερπνῶν παραδειγμάτων καὶ διηγήσεων, ἃς ἠρέετο προχεῖρως ἐκ τῆς μεγάλης αὐτοῦ μνήμης καὶ τῆς ζωηρᾶς αὐτοῦ φαντασίας, ἦτο ἀπαράμιλλος. Ὡ! καὶ τίς δὲν ἐνθυμεῖται, ἂν ὄχι ἄλλας κοινοβουλευτικὰς αὐτοῦ ὁμιλίαις, ἀλλὰ γε τὰς τελευταίας αὐτοῦ ἐν τῇ Βουλῇ καλλιλογικὰς ἀγορεύσεις, αἵτινες ἀσχέτως πρὸς τὴν δρθότητα αὐτῶν καὶ τὴν οὐσίαν, κατεκλήλουν καὶ κατεγοήτευον τοὺς ἀκροατάς, οὔσαι, ὡς φαίνεται, τὸ κύνειον ἄσμα τοῦ μέλλοντος νὰ ἐκλείψῃ ἐκ μέσου ἡμῶν γλυκυρθόγγου ῥήτορος! Τὸ δ' ἐπὶ πᾶσιν ὁ ἀειμνηστος ἀνὴρ ἦτο ἀκάματος ἐν τῇ ἐργασίᾳ καὶ ἀκατάβλητος, διατηρῶν μέχρι ἐσχάτων ἀκαμπτὸν, ὡς ἡ κυπάριστος, τὸ ὑψηλὸν

αὐτοῦ ἀνάστημα καὶ τὸ μεγαλοπρεπὲς βάδισμα καὶ τὴν ἰσχὺν τῆς διανοίας, ἐργαζόμενος καὶ μελετῶν ἀδιαλείπτως δ' αὐτηρὸς ὢν καὶ ἀκριβῆς περὶ τὴν τῆς ὑπηρεσίας ἐκπλήρωσιν, ἐν ἀνάγκῃ ἢ ἐν ἀσθενείᾳ, μετέβαλλε καὶ αὐτὴν τὴν οἰκίαν του εἰς τόπον δημοσίας ὑπηρεσίας. Ζῶν δ' ἐν οἰκονομίᾳ καὶ λιτότητι, καὶ δεικνύων δι' ἰδίων καὶ οἰκογενειακῶν παραδειγμάτων τὴν πρὸς τὴν αὐτάρκειαν καὶ τὴν τιμιότητα ὁδὸν, παρουσίαζεν ἀληθῶς τὸν τύπον καὶ τὸν ὑπογραμμὸν τῆς γιγαντώδους τῶν πατέρων ἡμῶν γενεᾶς εἰς ἣν ὁ ἀειμνηστος ἀνῆκε.

Τοιοῦτου δ' ὄντος, ὡ ἀναγνώσται τοῦ Δημητρίου Χρηστίδου ἢ Ἐρμούπολις δικαίως ἐδήλωσε ἐπὶ τῷ θανάτῳ αὐτοῦ τὴν λύπην διὰ τῶν τοῦ Δημάρχου αὐτῆς τηλεγραφημάτων πρὸς τὴν οἰκογένειαν τοῦ ἀειμνήστου καὶ ἡ ἐπαρχία Σύρου σεμνύνεται ἐκλέξασα αὐτὸν ἀντιπρόσωπον τῷ 1847, τῷ 1868, τῷ 1869, τῷ 1872, τῷ 1873 καὶ τῷ 1875. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἐν Κεῖρῳ ὁμογενεῖς πληρεξούσιοι κατὰ τὴν τελευταίαν ἐθνικὴν τῶν Ἑλλήνων συνέλευσιν. Ἀλλὰ καὶ σύμπαν τὸ ἔθνος ἐτίμα τὸν Χρηστίδην καὶ διὰ τῶν ἀντιπροσώπων αὐτοῦ ἐξελέξατο αὐτὸν τῷ 1869 πρόεδρον τῆς Βουλῆς (καὶ προσωρινὸν Πρόεδρον τῷ 1875) ὅπερ εἶναι ἡ ὑψίστη τιμὴ ἐν ἔθνει συνταγματικῶς πολιτευομένῳ. Καὶ ὁ βασιλεὺς δὲ τῶν Ἑλλήνων Γεώργιος προεδρεύων τῆς ἐν Ἀθήναις ἐπὶ τῶν Ὀλυμπίων ἐπιτροπῆς, ἐδράξατο τῆς εὐκαιρίας νὰ τιμήσῃ τὸν Χρηστίδην, ἀντιπρόεδρον αὐτῆς ὄντα, διὰ τοῦ ἀνωτάτου Ἑλλήνων παρασήμου, τοῦ Μεγαλοσταύρου τοῦ Σωτήρος, ὃν μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ μόνον πλέον τρεῖς τῶν λογαδῶν τοῦ ἔθνους ἀνδρῶν φέρουσι, ὁ Κανάρης, ὁ Βούλγαρης καὶ ὁ Κουμουνοδοῦρος. Πλὴν ἀλλ' ὅμως ἡμεῖς ἐνθυμούμενοι τὸν ἐκ Χαϊρωνείας Σοφὸν, ὅστις ταλανίζων τοὺς ἰσχυροὺς καὶ μεγάλους, θαυμάζει τὸν Ἀριστείδην, ἃς ἔκτεσασα τὴν βασιλικωτάτην καὶ θειοτάτην ἐπωνυμίαν τοῦ Δικαίου, ὃ τῶν Βασιλέων καὶ τυράννων οὐδεὶς ἐζήλωσε, τὴν ἀπὸ τῆς βίας καὶ τῆς δυνάμεως μᾶλλον ἢ τὴν ἀπὸ τῆς ἀρετῆς δόξαν ἀγαπῶντες, ἀποβλεψόμεν μᾶλλον πρὸς τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρός. Διότι ὁ τοιοῦτος γενόμενος καὶ τηλικούτος Χρηστίδης, ὁ διοικητῆς, ὁ βουλευτῆς, ὁ ἀντιπρόσωπος, ὁ πρεσβευτῆς, ὁ ἀγωνιστῆς, ὁ Γεν. Γραμματεὺς τῆς προσωρ. Διοικήσεως καὶ τῆς ἐπικρατείας ὁ δωδεκάκις ὑπουργεύσας καὶ τοσοῦτον χρόνον ὅσον οὐδεὶς ἕτερος τῶν καθ' ἡμᾶς πολιτικῶν, ὁ Μεγαλόσταυρος Χρηστίδης, ὁ πέντε καὶ πενήντα ἔτη τὴν πατρίδα ὑπηρετήσας Χρηστίδης, ἀπέβιασε πτωχὸς ἐν οἰκίᾳ μεμισθωμένῃ ὑπ' ἐνοίκιον τοῖς μὲν συγγενέσιν αὐτοῦ οὐδὲν ἄλλο ἐφόδιον καταλείπων ἢ τὴν τιμὴν του, τοῖς δὲ πολιτευομένοις παράδειγμα τὸν πατριωτισμὸν καὶ τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ ἀρετὴν.

Ἄλλ' ὁ μὲν ἐκτενέστερος βίος τοῦ Δημητρίου Χρηστίδου διαφεύγει τὰ ὄρα μικρᾶς ἐφημερίδος οἷα ὁ «Ἡλιος» ἄλλως τε καὶ μένει τοῦ λοιποῦ κτήμα τῆς ἱστορίας. Ἡμῖν δὲ τοῖς ἀπανταχοῦ Ἑλλήσιν ἐπιβάλλεται ὑπ' εὐγνωμοσύνης πολιτικῆς, ὀρθοσκευτικῆς, κοινωνικῆς καὶ ἀνθρωπίνης νὰ ἐνθυμώμεθα τοῦ μεγάλου ἐκείνου καὶ ἀειμνήστου πολίτου καὶ προφέροντος τὸ ὄνομα αὐτοῦ νὰ συνοδεύωμεν αὐτὸ τῆς προσφωνήσεως. «Αἰωνία αὐτοῦ ἡ μνήμη»!

ΔΙΑΦΟΡΑ.

Ἐνθυμοῦνται οἱ ἀναγνώσται ἡμῶν ὅτι κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦ πορελθόντος ἔτους πλοῖον Σουηδικὸν δεινῶς χειμαζόμενον καὶ καταπλέον εἰς τὸν λιμένα τῆς Σύρου πρὸς σωτηρίαν ἐκινδύνευσεν κυμαινόμενον νὰ ναυαγήσῃ. Πρὸς δὲ τὴν τοῦ πλοίου ἐκείνου σωτηρίαν συνετέλεσε τὰ μέγιστα ἢ ἐν τῷ λιμένι Σύρου σταθλοῦσα ἀκταῶρος ἧς πλοιαρχεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ναυάρχου Κανάρη κ. Θρασύβουλος. Τὴν δὲ τοῦ κ. Θ. Κανάρη προθυμίαν καὶ δραστηριότητα δεόντως ἐκτιμήσας ὅτε πλοιαρχὸς τοῦ κινδυνεύοντος πλοίου καὶ ὁ ἐνταῦθα τῆς Σουηδίας πρόξενος ἐξέθηκον ὑπ' εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν Κυβέρνησιν αὐτῶν τὰ εἰκότα, καὶ τῇ πρώτῃ τοῦ ἔτους ἢ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς τῶν Σκανδυναυικῶν κρατῶν ἐπεμψε ἀρμοδίως τῷ κ. Θ. Κανάρῃ τὸ παράσημον τοῦ Ἁγίου Οὐλῶφ συνοδεύων αὐτὸ μετὰ διπλώματος ἐξαίρων τὴν ἀρετὴν τῶν Ἑλλήνων ἀξιοματικῶν καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς πληρωμάτων. Κατὰ δὲ τὴν αὐτὴν ἡμέραν διὰ λόγους ὑπηρεσίας ἔλαβεν ὁ αὐτὸς κ. Κανάρης καὶ παρὰ τῆς Ἑλλήν. Κυβερνήσεως τὸν Σταυρὸν τοῦ Σωτήρος οὗτινος τὸ δίπλωμα πρὸ τίνος τῷ εἶχεν ἀποσταλῆ.

— Πρὸ μηνὸς μετέβησεν ἡ Κυβέρνησις ἐντεῦθεν εἰς Ἀθήνας τὸν ἀντεισαγγελέα τῶν ἐν Σύρῳ πλημμελειοδικῶν κ. Μ. Σαπουντσάκη ἠδὲ καὶ τὸν Πρωτοδίκην κ. Δ. Κιτσίκην εἰς Μεσολόγγιον.

Ἀμφότεροι οἱ ἱκανοὶ οὗτοι ὑπάλληλοι κατὰ τὴν ἐνταῦθα διατριβὴν των τὸ καθήκον αὐτῶν μετὰ ζήλου καὶ ἀμεροληψίας ἐκπληροῦντες, ἐτιμῶντο ὑπὸ πάντων καὶ ἠγαπῶντο, καὶ ἡ μετάθεσις αὐτῶν ἄνευ λόγων ὑπηρεσίας ἐνεργηθεῖσα κακὴν παρὰ τοῖς Ἐρμούπολίταις ἐνεποίησεν ἐντύπωσιν. Εὐτυχῶς τοῦ κ. Σαπουντσάκη ἢ μετάθεσις γενομένη ἐκ κατωτέρας εἰς ἀνωτέραν πόλιν ἐν ἧ μάλιστα διαμένει ἡ πατρικὴ αὐτοῦ οἰκογένεια, μετριάξει πῶς δι' αὐτὸν τὸ πρᾶγμα καὶ οἱ ἐν Ἐρμούπολει δὲ παρηγορήθησαν διὰ τὴν ἐπιτυχὴ αὐτοῦ ἀντικατάστασιν δι' ἐπίσης ἱκανοῦ ἀντεισαγγελέως τοῦ κ. Τριανταφυλλίδου. Τὴν δὲ μετάθεσιν τοῦ κ. Κιτσίκην ἦν πάντες βαρέως φέρουσι, ἀναμένομεν νὰ μάθωμεν διὰ τίνος ἐπίσης ἀξιολόγου δικαστοῦ ἢ Κυβέρνησις θέλει ἀντικαταστήσει.

— Τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα ἐνῶ ἅμα ἔκαμπε τὴν ὁδὸν Ἀγορᾶς, πρὸς τὴν τοῦ Ἐρμού ἔνευα τοῦ κατεστραμένου λιθοστρώτου συνετρίβη ὁ ἄξων αὐτῆς καὶ κατέπεσαν καὶ οἱ ἵπποι καὶ ὁ ἀμαξηλάτης ὅστις καὶ ἐπληγώθη. Καὶ ἄλλοτε ἐγράψαμεν συνιστῶντες τοῖς ἀρμοδίοις τὴν ἐπιδιάρθωσιν τοῦ λιθοστρώτου τῆς ὁδοῦ Ἐρμού καὶ ἠδὲ ἐπαναλαμβάνομεν τὴν αὐτὴν σύστασιν πρὸς πρόληψιν νέων δυστυχημάτων.

— Ἡ πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῆς παιδείας κ. Μίλησιν συμπεριφορὰ τοῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ὑφηγητοῦ κ. Φλογαίτου εἶναι ἀξία κατακρίσεως καὶ ἀποδοκιμαστέα τοιαῦται πράξεις γινόμεναι παρ' ἀνθρώπων παρ' ὧν ἐλπίζει ἡ κοινωνία εἶναι ἀληθῶς ἀπελπιστικά.

— Ἐν Πάτραις, κατὰ τὰς ἐφημερίδας, ἐγένετο πολλὰ καὶ σοβαρὰ κλοπαί, καὶ ἐν Ἀμφίσει δὲ ἐκλάπησαν ἐκ τίνος καταστήματος ἑνδεκα χιλιάδες δραχμῶν.

— Ἀπὸ τῆς πρώτης τοῦ ἔτους ὁ φωτισμὸς τῆς ἡμετέρας πόλεως ἐνεργεῖται ἐντελέστατα, διότι μὴ γενομένης εἰσέτι τῆς ἐπὶ δημοπρασίᾳ ἐνοικιάσεως τῆς ἐργολαβίας τοῦ φωτισμοῦ, ἀνέλαβε προσωρινῶς τοῦτον ἡ Ἀστυνομία.

— Ἀρίστα δὲ ἤθελε πράξει ὁ Δήμος ἂν ἐκράτει καὶ τὸν καθαρισμὸν τῆς πόλεως διὰ λίσμον του ἀναθέτουσα τῇ Ἀστυνομίᾳ νὰ διορίσῃ τοὺς καταλλήλους ὑπαλλήλους ἐπὶ τοῦ καθαρισμοῦ ἵνα ἀπαλλάξῃ τὴν πόλιν τῶν ἐργολαβιῶν αἵτινες ἐδείχθησαν πάντοτε ἐπιζήμιοι εἰς τὸν δῆμον.

— Αἱ Ἀθηναϊκαὶ ἐφημερίδες ἀναφέρουσι συχνότατα κλοπὰς συμβαινούσας εἰς Ἀθήνας εἰς δέκα τοῦλάχιστον ἀναβαίνουσαι αἰκιά τὰ τὴν ἐβδομάδα ταύτην κλεπτικαὶ ἐπιχειρήσεις ὡς λ. χ. ἐν τῇ οἰκίᾳ ἱερέως τινος, ἐν τῇ τοῦ κ. Χ. Κατζικογιάννη βουλευτοῦ, ἐν τῇ τοῦ κ. Ζάρκου, ὡς καὶ εἰς τινος μαθητοῦ.

— Ἀλλεπάλληλα συμβαίνουναι κατ' αὐτὰς τὰ δυστυχήματα τῷ τε ἔθνει καὶ ταῖς οἰκογενείαις κατὰ μέρος μετὰ τοῦ Δ. Χρηστίδου καὶ τοῦ Ι. Ζυγομαλά θρηνεῖ ἡ Πατρίς κατ' αὐτὰς καὶ τὸν θάνατον τοῦ μεγάλου τῶν Γραμμάτων ἀγωνιστοῦ, οὐτινος ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ παιδεία ἀπετέλουν ἐπίζηλον ξυνοριδα καὶ δυσεῦρετον ἐν τῇ Ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ, τοῦ αἰοδίου Ι. Παπαδάκη τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ τῶν Μαθηματικῶν καὶ Πρυτάνεως τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου.

— Ἐκτὸς τοῦτου ἀπεβίωσεν ἐν Ἀθήναις μὲν ἡ μεγαλόψυχος χήρα τοῦ αἰοδίου στρατηγοῦ Μακρυγιάννη μητῆρ τοῦ Βουλευτοῦ Ἀττικῆς κ. Ὄθωνος καὶ ἀδελφὴ τοῦ ἐν Ἀθήναις ἀξιοτίμου κ. Δημητρου-Σκουζέ. Ἐνταῦθα δὲ ἀπεβίωσεν ὁ αὐτάδελφος τοῦ σπουδαίου καὶ χρηστοῦ ἡμῶν συμπολίτου κ. Νικολάου Πάλλη Ἀμβρόσιος ἀνὴρ καλῶς μεμορφωμένος καὶ ἔμπορος ἀξιοτίμος ὅστις ἐν Εὐρώπῃ καὶ Ἀμερικῇ πολὺν διατρίψας χρόνον, εἶχεν ἐπανέλθει ἐνταῦθα ἐσχάτως καὶ διέμενεν ἐνταῦθα.

Ο ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΥΓΟΜΑΛΑΣ.

Ἐὰν ἡ παρούσα γενεὰ ἐπιχειρήσῃ ποτὲ ν' ἀναίρεσῃ τὴν περὶ ἠθικῆς καὶ κοινωνικῆς αὐτῆς καταπτώσεως ἐπικρατοῦσαν ἰδέαν καὶ ν' ἀποκρούσῃ πάντα τὰ περὶ τοῦ ἐκφύλου αὐτῆς λεγόμενα καὶ γραφόμενα, δύναται μετὰ τῶν ὀλίγων νεωτέρων τῆς πατρίδος υἱῶν νὰ προτείνῃ τὸν μεγαλόψυχον καὶ ἀκλιμον καὶ μαχημώτατον νέον Ἰωάννην Ζυγομαλᾶν. Υἱὸς τοῦ μουσοτραφοῦς Χίου Ἰατροῦ Ἀνδρέου Ζυγομαλά Νομάρχου Κυκλάδων ἐπὶ χολέρας, εἶτα δὲ ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν χρηματίσαντος καὶ εἰς ἄλλας ὑψηλὰς τῆς πολιτείας θέσεις ἀναβάντος, ὁ νέος Ἰωάννης, ἐκ νεαρῆς ἡλικίας μάλλον τῶν Μουσῶν προὔτιμα τὸν Ἄρην καὶ τῶν ὅπλων ἡ κλαγγὴ εἴκλευεν αὐτὸν, εἴπερ τι ἄλλο, καὶ ἐνθουσία καθὼς τὸν Ἀχιλλεῖα.

Καταταχθεὶς τῷ 1864 ἐβελοντῆς τῆς πατρίδος στρατιώτης εἰς τὰς τάξεις τοῦ πεζικοῦ, ἐδείξεν ἀρίστην ἐν τῷ στρατῷ διαγωγὴν καὶ διέπρεψεν ἐπὶ πειθαρχίᾳ, δεικνύων ὅτι ἐννοεῖ κάλλιστα τὰς στρατιωτικὰς υποχρεώσεις. Κατὰ δὲ τὴν Ὀκτωβριανὴν μεταπολίτευσιν συνυπηρετῶν μετὰ τοῦ Ἀντωνίου

Πετρίτση εἰς Κόρινθον, ὑπερήσπισε ταύτην κατὰ ληστικῆς συμμορίας.

Τῷ δὲ 1866 εἰς Κρήτην μεταβάς μετ' ἄλλων ἀνδρῶν υἱῶν τῆς πατρίδος ἐδείξεν ἀληθῶς τὴν ἀρειμάνιον αὐτοῦ φύσιν καὶ τὴν ἀτρόμητον ψυχὴν. Διότι, καὶ ἐν Βαρῆ καὶ ἐν διαφόροις ἄλλαις μάχαις, ἰδίως δ' ἐν Κουτσουναρίοις, τοιαῦτα σημεῖα ἀτομικοῦ ἡρωϊσμοῦ ἐπέδειξεν συμπλακεὶς κατὰ τὴν μάχην μετὰ τοῦ Χαριλάου Ἀναγνωστοπούλου, Πετρίτση, Μπογιατζόγλου, Χατζῆ Μιχάλη καὶ ἄλλων, πρὸς σῶμα πολεμίων ἐνθα ὠθοῦντες καὶ συνωθούμενοι καὶ πληττοντες καὶ πληττόμενοι ἐξῆλθον νικηταὶ ὥστε ὁ γενναῖος τῶν Λακκλιωτῶν ἀρχηγὸς Χατζῆ Μιχάλης ἔλεγεν ἕκτοτε περὶ τοῦ Ζυγομαλά ὅτι «ἐμβαιεῖς τὸ πόλεμον σὰ ἄ τὸ παρηγόριον». Ἐν δὲ τῇ ἀγίᾳ Ρουμέλῃ, κινδυνεύοντος ὀχυρώματός τινος, ἀντιταχθεὶς ὑπὲρ τοῦ ὅσον ἐπιστήμονος, ὅσον καὶ ἀνδρείου Α. Νικολαΐδου, μόνος ὡς ὁ Ῥωμαῖος Κόκκλις κατὰ πολυαριθμῶν πολεμίων, συνετέλεσε πρὸς διάσωσιν καὶ ἄλλων μὲν, ἰδίως δὲ τοῦ Ἀρητίφλου καὶ πολυτίμου τούτου ἀνδρός. Οὕτω δ' ἐν ταῖς ἐπικινδυνωτέραις θέσεσιν ἐκτιθέμενος καὶ τοῦ θανάτου ὑπερορῶν ὁ ἀειρήστος, ἔλαθεν ἐν τινι κρατερῶ ἐν Μυλοποτάμῳ συμπλοκῇ ὑπὸ σφαιρᾶς ἐχθρικής διατρησάσης καὶ θλασάσης τὴν ὠμοπλάτην καὶ διαρρηξάσης τοὺς πνεύμονας καὶ μέχρι τῆς καρδίας διελασάσης καὶ ἐκεῖ προσηλωθείσης, τραῦμα, εἰς ὃ αὐτὸς μὲν ὁ σιδηροῦς καὶ χάλκινος ἦρος ἀντέσχεν ἕκτοτε καὶ μέχρι χθὲς, ὁ δὲ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει καθηγητῆς τῆς χειρουργικῆς Ὀλύμπιος ὁ πάνυ εἶπε περὶ αὐτοῦ ὅτι καθ' ὄλον αὐτοῦ τὸν λατρικὸν βίον οὐδέποτε εἶδε παρόμιον.

Ἄλλ' ἡ παρὰ τὴν καρδίαν τοῦ Ἰωάννου Ζυγομαλά κεκολλημένη σφαῖρα ἀντὶ νὰ ψυχράνῃ ἐθέρμαινε μάλλον αὐτὴν πρὸς τὰ ὄπλα, καὶ εὐθὺς ὡς ἡ βοή τοῦ ἐν Γαλλίᾳ πολέμου ἠκούσθη καὶ ὁ Γαλλικὸς λέων ἐβρυχάτο πεπληγὸς, ὁ Ζυγομαλᾶς πρὸς μάχην σπαργῶν ἐπέτασεν ἐκεῖ, καὶ μετὰ τοῦ Φωτίου Μουμουτζῆ, τοῦ Λεονταρίτου, τοῦ εἰς Ἀλεξινάτς τῆς Σερβίας πεσόντος Γεωργίου Καλλίγερα, τοῦ Ἀντωνίου Μεγαλοφάνου, τοῦ Μιμήλου καὶ ἄλλων Ἑλληνικῶν παλληκαριῶν τοιαύτην ἐνεποίησε τοῖς Γαλλοῖς παρὰ τὸν Δεῖληρα ἐντύπωσιν, ὥστε ἔλαβε κατόπιν παρὰ τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως τὸ ἀριστεῖον «τῶν ἵπποτων τοῦ Λεγεῶνος τῆς τιμῆς».

Γενόμενος δὲ τῷ 1874 ἀνθυπασιιστῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ καὶ κατόπιν ἀνθυπολοχαγὸς, τοσοῦτοι ἠγαπάτο ἐν τῇ γενεθλίῳ αὐτοῦ πόλει, ταῖς Ἀθήναις, διὰ τὴν ἀνδρείαν αὐτοῦ καὶ ἀρετὴν, ὥστε ἐκτεθεὶς ὡς βουλευτῆς τῆς ἐπαρχίας Ἀττικῆς, καὶ περ ἀνήκων εἰς ἀντιπολίτευσιν, δεινῶς διωκομένην, οὐχ ἦττον παρ' ὀλίγον ἰσοψῆφει πρὸς τοὺς ἐκτεθέντας ἄλλους τῆς ἐπαρχίας λογάδας.

Ἄλλ' ἐν τούτοις ἡ σφαῖρα ἐν τοῖς πνεύμοσιν αὐτοῦ ὑπόυλος βόσκουσα, ἐδάμασε τέλος τὸ σῶμα τὸ φέρον τὴν ἀδάμαστον ψυχὴν, καὶ ἔπεσεν ὁ ἦρος καὶ μετ' αὐτοῦ πολλαὶ χρυσαὶ ἐλπίδες τῆς πατρίδος ἐν ταῖς ἀναμενομέναις περιστάσεσιν.

Ἐκ δὲ τῶν λόγων ὅσοι ἐξεφωνήθησαν καὶ τῶν ὠδῶν ὅσαι ἐξῆμνησαν τὴν ἀνδρείαν του, μία καὶ μόνη ἀρκεῖ νὰ ἀπαθανάτισῃ τὸν Ἰωάννην Ζυγομαλᾶν. Ὁ ὄνομαστὸς ἀρματωλὸς τῆς Κρήτης οὕτινος τὴν πολιὰν ἐλεύκαναν αἱ χιόνες τῆς Ἰδης, ὁ λεοντόκαρδος Κριάρης

ἐκεῖ παρῶν, ἐστεφάνωσεν ἰδίαις χερσὶ τὸν νεκρὸν του καὶ ἐπεφώνησεν

«Ἐπαρε Γιάγκο, τοῦτο τὸ στεφάνι ἀπὸ μέρος τῆς Κρήτης καὶ κόπιασε ἄ τὸ καλὸ».

ΔΙΑΤΡΙΒΑΙ

(Συνέχεια ἴδε ἠγούμενον φύλλον)

Περὶ τῆς ἐν Ἀμοργῷ μοῆς.

Ἐτι τὰ ἐν Γωνίᾳ Θήρας κατεχόμενα ὑπὸ τοῦ Μιχαὴλ Λουδάρου ἢ Ῥεβελῆ δι' ἂ ὑποτίει οὗτος χιλίας κατ' ἔτος δραχ. Οὐδόλως δὲ εἶναι ἀληθῆ ὅσα λέγετε ἐν τῇ «Πανόπῃ», διότι ὁ Ἅγιος Θήρας διετάχθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ν' ἀποκαλύψῃ ποῖα καὶ πόσα μοναστηριακὰ κτήματα ἔχουσιν νοσοφισθῇ κατὰ τὴν καταγγελίαν τοῦ κ. Ἀθανασίου Νοητάκη οὐχὶ δὲ ποῖος παρεκίνησεν αὐτὸν νὰ κάμῃ τὴν καταγγελίαν, διότι ὁ κ. Α. Νοητάκης εἶναι εἰς ἐκ τῶν καλλιτέρων οἰκοκυρῶν τῆς Θήρας καὶ ἀρκετὰ νηήμων ἀνθρωπος, ἔχων πρωτοβουλίαν εἰς τὰς ἐνεργείας του καὶ μὴ καταδεχόμενος νὰ ἐξωθῆται ὑπ' ἄλλων εἰς τὸ νὰ πράττῃ ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅ,τι κρίνει καλὸν, μάλιστα ὁ κ. Α. Νοητάκης ἐνώπιον δύο ἀξιοπίστων μερτύρων ἐξέθετο, ὅτι ὁ Ἅγιος οὗτος ἄνευ παρουσίας οὐδενὸς μάρτυρος, χάριν ἴσως ἐχεμυθείας διεξήγαγε τὰς ἀνακρίσεις του, ὅτι δὲ κατόπιν καὶ ἐξομολογήθη ὁ κ. Α. Νοητάκης παρὰ τοῦ ἀγίου τούτου τὸ δὲ ἀποτέλεσμα τῆς ἐξομολογήσεως οὐδ' αὐτὸς ὁ Σ. Ἐπίσκοπος ὑποβαλὼν τὰς ἀνακρίσεις ἀνεκοίνωσε, διότι δεσμεύεται καὶ ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεώς του. Ἀπορον δὲ πῶς οἱ ὑποβολεῖς τῆς «Πανόπης» ἀνεάλυψαν, ὅτι ὁ κ. Ἀνεξάρτητος ἦτο ὁ Βίσηγγοτῆς τῆς καταγγελίας τοῦ κ. Νοητάκη, ἐνῶ αὐτὴ ἐγένετο ἐν Σύρῳ καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ κ. Ἀνεξάρτητος διέμενεν ἐν Ἀθήναις καὶ ἐνῶ ὁ Σ. Ἐπίσκοπος ἀναφέρει ὅτι ὁ κ. Νοητάκης ἐρωτώμενος κατέθεσεν ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος καὶ οὐχὶ κατ' εἰσῆγησιν ἄλλου ἔγραψε τὴν καταγγελίαν. Ὅ,τι δὲ περὶ τοῦ γεγονότος τῆς προκειμένης καταγγελίας δὲν ἐξηκριβώθη τότε ἀπεδείχθη κατὰ τὰς πρὸ μικροῦ διεξαχθείσας διοικητικὰς ἀνακρίσεις ὡς μᾶς ἐπληροφόρησαν θετικῶς οἱ ἐσχάτως ἐκ Θήρας ἐλθόντες ἀξιοτίμοι κ. κ. Βουλευταί, οἵτινες μετὰ τοῦ πρῶην τοιοῦτου κ. Ἀνεξαρτήτου διεφώτισαν τὰ πρέποντα τοὺς ἀγίους Συνοδικούς. (ἔπειτα συνέχεια).

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ
Grand Hotel della ville

Κείμενον ἐπὶ τῆς πλατείας Λεωτσάκου Ἄξιον συστάσεως διὰ τὴν καθαριότητα, περιποίησιν καὶ μετριότητα τῶν τιμῶν.

Ἄγχιτα ἀρχαῖα Κορίνθου μὲ χρωματιστὰς εἰκόνας πωλοῦνται εἰς εὐθηνὴν τιμὴν. ἡ διεύθυνσις εἰς τὸ ζυθοπωλεῖον Δ. Μιχαὴλ Καζαμία ἢ εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον Ι. Κ. ΧΟΥΜΗ.